

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, SZERDA, 1924 szeptember 24.

262. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. · Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Kultura füzértáncsal

(x) Erdélyben néhány magyar hősiiesen és hazardul megpróbálkozott az erdélyi magyar írók könyveinek kiadásával. A kezdésnek derék vállalkozást nem üzletnek tervezték, hiszen nagyon jól tudták, hogy azt a magyar kulturát, amelyet átladikozott valahogy a huszadik század a csiki magyar tengerre is, nem lehet aprópénzre váltani még és talán — sohasem. A szándék, ami vezette őket, ami lelket vert pénzbe, munkába, időbe a magyar lelkiismeret mélyéből szakadt: az erdélyi magyarság szellemi frontját kell elsősorban megtartani, azt a frontot, amely nélkül szabad préda a magyar sors és a magyar jövő. A könyvkiadók, akik előtt sok kudarc, félgesztus és árulás ijesztett, el is kezdték a munkát, kiadták a legjobb erdélyi magyar írók könyveit, abban a fatális reményben, hogy öt esztendő után, végre eljutott már a magyarság az éhségnek és — amit szintén belekalkuláltak a tervbe — a tisztánlátásnak arra a fokára, hogy magyar könyvet és erdélyi könyvet megbecsüli. Fanatikus szerelmesei voltak a magyar kulturának, a romló, pusztuló szépségeknek, tehetségeknek és — nekivágtak bizakodva az erdélyi magyar kálváriának...

És mi lett, jaj, a nóta vége, mi lett végül a vállalkozásból, mi történt a magyar írók könyveivel, a hazard próbálkozással Erdélyben, hol hárommillió magyar él és köztük pár ezer, akinek nem gond kártyán elverni pár száz koronát, sokkal többet, mint amennyibe egy tucat jó könyv kerül? A magyar tömegek, pontosabban: a magyar intelligencia, amely kérked, boldogtalankodik magyarságával és amely állítólag kulturális szükségben szenved, észre se vette az új magyar könyveket a kirakatokban. Hiába volt minden láрма, reklám, magyar dobok verése, a közöny sötét és kemény maradt, mint a megátalkodott sziv. Itt a magyar jövő, itt az ígért, irták és sirták az önkéntes magyar tollak, de az erdélyi magyar közönség nem mozdult meg és nem kapott az ajándék után. Azta néhány magyart, aki beleölt sok hitet — és pénzt is — a vállalkozásba, csunyán cserbenhagyta a vigasztaló remény, csunyán elárulta Erdély magyarsága, amely alig pár száz könyvet vett csak meg — nem is becsületből. Az erdélyi írók — ide hallik a panasz — nem kellett a finnyás erdélyi magyar olvasóknak, akik abszolút közönnnyel és szörnyű lelkiismeretlenséggel a legkisebb

áldozatra se készek a magyarság, a magyar kultura érdekében. A kolozsvári könyvkiadók — mert Kolozsváron kezdték ezt a szomorú szélmalomharcok — a három millió magyarral meglakott Erdélyben nem tudtak eladni annyit, hogy a legminimálisabb költségeket fedezzék. Pedig Erdélyben vannak hangos magyarok, fecsegő magyarok, vannak előjárók és vannak — gazdagok is, akiknek be kellett volna állni a sorba. Ám, ugylátszik, a kultura szolgálata nem fontos még a kisebbségi magyarnak, még nincs elég siratnivalója, még nem cibálta meg eléggé a türelmetlenség és nem kezdte ki az idő az iskoláit. Nyugodtan él, lelki-

ismeretfurdalás nélkül; minden jó szóra süket, minden biztatásra patópálosan könnyelmű és csak akkor riad föl, ha már a párnát huzzák ki a feje alól. A kultura, a magyar kultura nem gond neki és ha a magyar írók kivándorolnának Amerikába, akár a nincstelen földnélküliek, talán észre se venné, hogy valami hiányzik a magyar életből.

Az a kulturaprezstizs, ami jelszónak jó és úgy látszik magyaroknak régi luxus, az erdélyi könyvkiadók statisztikáján keresztül — nagyon kopik és nagyon a levegőben lóg már. És haigy megy tovább, sallang lesz a magyar beszédben és üres frázis a magyar lapok hasábjain.

Petrovics Nasztáz Zagrebban tárgyal a szerb-horvát megegyezésről

Radics három óra hosszat tanácskozott a belügyminiszterrel
Befejezett tény a Radics-párti miniszterek kinevezése

Beogradból jelentik: A politikai körök érdeklődése kedden Zagreb felé fordult, ahova Petrovics Nasztáz belügyminiszter hétfőn este elutazott. Hivatalos közlés szerint a miniszter utazása reszortügyekkel függ össze, beavatott körökben azonban bizonyosra veszik, hogy a belügyminiszter azért ment Zagrebba, hogy ott a kormány nevében a Radics-párttal tárgyalásokat folytasson a függőben levő fontos kérdésekről. Ezek közé tartozik elsősorban a Radics-pártnak a kormányba való belépése, valamint azoknak a feltételeknek a megállapítása, amelyek mellett a szerb-horvát megegyezésre vonatkozó tárgyalások a kormány és Radicsék közt megindulhatnak.

Ez utóbbi értesülést megerősíti egy éjjel érkezett zagrebi jelentés, amely a következőképp számol be a belügyminiszter zagrebi tanácskozásairól:

— Petrovics Nasztáz kedden reggel érkezett Zagrebba és a délelőtti folyamán a belügyminisztérium fenhatósága alá tartozó intézményeket inspiciálta. Délután három órakor meglátogatta a belügyminiszter dr. Lorkovics Ivánt, a horvát Zajednica elnökét, akivel hosszasan tanácskozott. Délután négy órakor megérkezett Lorkovicshoz Radics is és a három politikus este hét óráig tárgyalt.

A tüzetes eszmecsere után Petrovics Nasztáz, Radics és Lorkovics a Radics-párt helyiségébe, a Kolóba mentek, ahol a belügyminiszter a Radics-párt elnökségével és a Zagrebban tartózkodó képviselőkkel folytatott megbeszélést. Petrovics Nasztáz ezután fogadta az újságírókat, akik előtt a következő szenzációs kijelentéseket tette:

A Radicsal folytatott tárgyalásaimról csak azt mondhatom:

nincs messze az az idő, amikor a nép azt fogja látni, hogy képviselői között megvan az összetartás. Radics kijelentette, hogy határtalanul szereti úgy a szerb, mint a horvát és szlovén népet.

— Ugy látom, nincs a megegyezésnek olyan akadály, amit könnyen át ne lehetne hidalni.

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy igazak-e azok a hírek, amelyek a Radics-párti miniszterek kinevezésének nehézségeiről voltak elterjedve, Petrovics Nasztáz ezt válaszolta:

— Semmiféle nehézségek nem voltak. A miniszterelnök és az én bellyei utazásának tisztán az volt az oka, hogy referálni kellett a királynak a helyzetről.

Az új miniszterek nyomban leteszik az esküt, mielőtt a király visszaérkezik Beogradba.

Arra a kérdésre, hogy a szerb-horvát megegyezés az alkotmányrevízió alapján jön-e létre, a belügyminiszter azt válaszolta, hogy megvan az a szükséges együttműködés, amellyel minden kérdést meg lehet oldani.

Végül a választások kiírására vonatkozólag feltett kérdésre Petrovics Nasztáz kijelentette, hogy választásokra semmi szükség, mert a kormánynak megvan a parlamentben a többsége.

A pénzügyi bizottság ülése

A parlament pénzügyi bizottsága kedden megkezdte működését. Az ülésre nagy számban érkeztek meg a bizottság tagjai — pontosan huszonhatan — és

részvett az ülésen Spaho pénzügyminiszter is, aki az ellenzék kifogásaira válaszolt. A napirend első pontja a nyugdíjasok drágasági pótlékáról szóló kormányrendelet volt, amely fölött meginduló vitában négyen vettek részt: Kocics radikális, Veljkovics Voja demokrata, dr. Krafft német és dr. Radonics Jován radikális képviselő. Az ellenzéki szónokok a vitában kijelentették, hogy a javaslatot általánosságban elfogadják és így a javaslatot a bizottság egyhangulag tette magáévá.

A vitában feltűnést keltett dr. Krafft felszólalása, aki beszédében szóvátette azt a sérelmet, hogy a régi monarchia idején nyugdíjazott állami alkalmazottak, mint ismeretes, alapnyugdíjaikat még most is koronaértékben kapják, míg az ujonnan nyugdíjazott állami tisztviselőknek dinárban utalják a nyugdíjukat. A mostani rendelet a drágasági pótlékot ugyan kiegyenlíti, az alapnyugdíjakban azonban továbbra is meghagyja a kirívóan igazságtalan különbséget. — Krafft dr. felszólalására Spaho dr. pénzügyminiszter kijelentette, hogy ennek a kormányrendeletnek a kebelében ezt a kérdést nem lehet elintézni, de a tisztviselőtörvény küszöbön álló módosítása alkalmával a kormány rendezni fogja a nyugdíjak ügyét, még pedig abban a szellemben, ahogy azt dr. Krafft kívánja.

A vita lezárása után áttértek a szakaszonkénti tárgyalásra. A bizottság a négy első szakaszt hosszabb vita után elfogadta. A szavazatok csak egy alkalommal oszlottak meg, még pedig a kormánynak annál az indítványánál, hogy a lakbér szempontjából egyes városokat az első kategóriába sorozzanak. A javalatnak ezt a szakaszát a bizottság ellenzéki többsége elvetette.

Az ülés délután félkettőkor ért véget. A kormányrendeletek tárgyalását holnap folytatják. Erdemesnek ígérkezik a napirend második pontja, a közlekedésügyi miniszterium számára kért hitelek megszavazása, amelyet hir szerint az ellenzéki többség el akar vetni.

Moser németpárti képviselő tárgyalásai Radicsal

A minisztertanács kedden nem tartott ülést. Davidovics miniszterelnök délelőtt és délután is megjelent a miniszterelnökségen, ahol délelőtt a kormány tagjaival folytatott tanácskozásokat, délután pedig az egyes miniszterek látogatását fogadta. A délelőtti folyamán a miniszterelnök meglátogatta a demokrata klubot is, ahol a képviselőkkel hosszabb eszmecsere folytatólag a politikai helyzetről.

Hétfőn Zagrebból Beogradba érkezett dr. Moser János német-

A vajdasági zárdákat

viszazaadják a katolikus egyháznak
Bosnyák Antal képviselő akciója

Szomborból jelentik: A Jugoszláv Klub legutóbbi ülésén többek közt behatóan foglalkoztak a vajdasági községi autonómiák és a rendelkezésüktől elvont zárdák ügyével is. Ezzel kapcsolatban Bosnyák Antal szombori bunyevác-sokác-párti képviselő vázolta a vajdasági állapotokat és követelte a községi választások mielőbbi megejtését. Bosnyák képviselő rámutatott arra, hogy a folytonos tisztviselő áthelyezések, ismeretlen személyek kinevezése és a képzett tisztviselők mellőzése Bácska, de főként Baranya közigazgatásának csődjét jelenti. Követelte, hogy a vajdasági katolikus kelységekbe katolikus tanítókat nevezzenek ki.

Közölte a képviselő, hogy több ízben lépéseket tett dr. Korosec vallásügyi miniszternél, hogy a szombori zárdákat adják vissza a katolikus egyháznak. Ennek ezideig akadályja volt, mert a zárdák a kalocsai érseki fenhatóság alá tartoztak, miután azonban a vajdasági provinciák elszakadtak és az erre vonatkozó iratok Rómából már megérkeztek, mi sem áll útjában, hogy a zárdák régi rendeltetésüket visszanyerjék. Ezek alapján már a napokban a Vajdaságban mintegy 22 zárdát, Szomborban, Odzsacin, Sztara-Kanizsán és másutt újból a katolikus egyház tulajdonába és rendelkezése alá kerülnek s a bennük elhelyezett görög-keleti internátusokat áthelyezik.

Felmentették

Peyer rágalalmazóját

Kötelességmulasztás volt Kun Béla szökésének meg nem akadályozása

Budapestről jelentik: Peyer Károly szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselő évekkel ezelőtt följelentette rágalmozásért Gálócsy Árpád mérnököt, aki egy röpiratában azt állította róla, hogy ő szöktette külföldre Kun Bélát és a többi népbiztosot. A pört kedden tárgyalta a törvényszék. A tárgyaláson felolvasták a Peidl-kormány két tagjának, Ágoston Péter és Haubrich József volt népbiztosoknak írásbeli vallomását. Ezek szerint 1919. augusztus elsején a Peidl-kormány minisztertanácsot tartott, amelyen szóba került, hogy a népbiztosok valószínűleg külföldre akarnak majd távozni. A vélemény akkor az volt, hogy ebben őket megakadályozni nem lehet, szó sem volt arról, hogy őket külföldre segítsék. Csak arról volt szó, hogy amennyiben 10.000 koronánál nagyobb összeget vagy értékű ingóságot visznek magukkal, ezt elkobozzák tőlük.

Peyer Károly kihallgatása alkalmával hasonlóan adta elő az augusztus elsejei minisztertanács lefolyását, amelyen Romanelli alezredez is részt vett.

— Nekem — mondotta — akkoriban nem állott módomban ezt megakadályozni, mert sem karhatalom, sem rendőrség nem állott rendelkezésemre és különben sem tudtuk határozottan, hogy tényleg külföldre mennek-e Kun Bélák. Néhány nappal később, amikor már módomban állott karhatalom felett diszponálni, éppen én intézkedtem, hogy a szökésben levő Jancsik vörösparancsnokot a határról visszahozzák. Én különben nem küldöttem el semmiféle táviratot, hanem a minisztertanács határozatából ment távirati utasítás a határrendőrségnek, a melyben arról volt szó, hogy a népbiztosok hozzátartozói tízezer koro-

nánál nagyobb összeget nem vihetnek magukkal.

A tanuk meghallgatása után a bíróság felmentette Gálócsy Árpádot a rágalmozás vádjától. Az ítélet indokolása szerint Peyer Károly ugyan nem vett részt Kun Bélák

külföldre szöktetésében, azonban mint akkori belügyminiszter, kötelességmulasztást követett el, amikor ezt a külföldreszökést meg nem akadályozta, éppen ezért Gálócsy részéről a jóhiszeműség nyilvánvaló.

Bulgária orgyilkosokat exportál

Merényleteket terveznek a bécsi bolgár emigránsok ellen
A halálraítéltek elutaztak Bécsből

Bécsből jelentik: Bulgáriából, ahol az utóbbi tízennégy napon huszonkét politikai gyilkosság történt, titkos megbízottak utaztak el, hogy egyes külföldön élő bulgárokat meggyilkoljanak. Rómában az ott élő bolgár alattvalók figyelmeztetésére a rendőrség kutatni kezdett és megállapította, hogy ilyen gyilkosságokkal megbízott egyének valóban odaérkeztek Bulgáriából. Kiutasították őket. Ugyanígy macedón ágensek vannak most utban Bécs felé, hogy a titkos forradalmi végrehajtó bizottság halálos ítéleteit egyes bolgár emigránsok ellen végrehajtsák.

Az osztrák kormány mindent elkövet, hogy a gyilkosságokat megakadályozza. A határt nagyon gondosan őrzik. A bécsi rendőrség maga előállította mindazokat a bolgárokat, akik fegyvert viselnek vagy akiket másképp gyanusnak találnak. A halálraítélte bolgár emigránsok egy része már sietve el is hagyta az osztrák földet, másik része pedig a legközelebbi időn belül elutazik és így remélhető, hogy a gyilkosságokat sikerül megakadályozni.

Szófiából jelentik: A kommunista összeesküvés ügyében a kormány rendeletére megindított vizsgálat kiderítette, hogy a kommunisták szeptember 22-ére tervezték a puccsot.

A kommunista-puccs terve
Az egész országban kommunista titkos szervezetek alakultak, ame-

lyeknek tevékenysége annál élénkebbé vált, minél inkább közeledtek az említett naphoz. A szervezetek három, öt és hat személyből álló csoportok voltak, az illegális kommunista pártbizottság parancsnoksága alatt, amely a moszkvai harmadik internacionálé külön osztályát alkotta. A titkos szervezeteknek legfőbb feladata azonban a hadseregnek a mozgalom számára való megnyerése, illetve dezorganizálása volt. A hatóságoknak sikerült több siffrozott okmányt lefoglalni és elolvasni.

A bolgár belügyminiszter nyilatkozata

Szófiából jelentik: A belügyminiszter nyilatkozatot tett a sajtó képviselői előtt. Elmondotta, hogy május óta a kommunisták folytonos izgatásokkal állandóan azon dolgoztak, hogy a hangulatot izzóvá tegyék. Számítalan bizonyítékunk van arra — mondotta a miniszter — hogy forradalmat készítettek elő, amelyet szeptemberben akartak kirobbantani. Garázdálkodó rabló hordák alakultak, amelyekhez kommunisták csatlakoztak. Amikor ezek a hordák megjelentek a falvakban, azt mondták a parasztnak, hogy a lakosság legyen készen a szeptemberi eseményekre. A lefoglalt okmányokból kitétnik, hogy Moszkvából az a parancs jött, hogy bármekkora költségekről legyen is szó, a fő az, hogy a célt elérjék.

Bombák a bíróság asztalán

A szakértők terhelően vallottak a csongrádi merénylők ellen

Budapestről jelentik: A csongrádi bombamerénylet szolnoki főtárgyalásának hatodik napjára 23 tanut idézett be a bíróság, nagyrészt a védelem tanuit. Tárgyalás előtt az elnök felolvasta Ausländer Lajos csongrádi lakos táviratát, aki arról értesíti a bíróságot, hogy kész eskü alatt vallomást tenni, hogy nála a nyomozást végző detektívek közül senki sem vendégeskedett.

Kása Dezső csongrádi földmives és Kása Mária arról tanuskodnak, hogy karácsony második napján a vádlott Sinkó László fivére, Sinkó Mihály náluk kártyázott és borozott.

Özvegy Kornét Béláné szerint Bölönyi Miklós karácsony második napján egész délelőtt otthon volt. Délután elment és éjfél tájban jött haza, amikor erősen ittas volt. Szokolli Ernő főiskolai hallgató elmondja, hogy 28-ikán este a Magyar Király szállodában volt egész a robbanásig. Vele volt Piroška István is. Később látta Fülöpöt, Bölönyit és Sági Rókuszt, majd bejött tántorogva Sinkó is. A robbanás után, amikor a közönség menekült, incidensük támadt Barna gyógszeréssel. Határozottan állítja, hogy Piroška György nem volt a kávéházban. Két napig ő is le volt tartóztatva, de nem bántalmazták.

Kuklics György csongrádi gazda, Piroškaék unokaöccse jelentkezik önként tanúnak. Őt is letartóztatták és megverték, de eddig nem mondta el senkinek, mert nagyon ségtette.

Elnök: Ez már igazán furcsa. Arra már volt példa, hogy a gyanu-

síltakat megverték, de tanukat még soha.

Forgó Ferenc csongrádi gazda a következő tanu.

Az elnök ismerteti a tanunak december 31-én tett vallomását, a melyben arról beszél, hogy a csongrádi kereskedők bálja előtt felszólították, jó volna bűzbombát dobni a bálba. A tanu azonban nem helyezte a tervet.

A tanu a jegyzőkönyvre vonatkozóan kijelenti, hogy nem egészen így volt, a jegyzőkönyvet erőszakkal iratták vele alá. Szegeden háromszor is kihallgatták és akkor beismerte azt is, hogy Bölönyi és Kassot kérték fel, dobjon bombát a bálterembe. Ő azonban nem vállalta ezt.

— Állandóan fenyegettek bennünket — mondja — hogy legyünk elkészülve a legrosszabbra. Erősen hangsúlyozza mostani kihallgatása során, hogy semmiről nem tud semmit.

Az orvosszakértők és fegyverszakértők kihallgatása

Negyedórás szünet után dr. Szabó József egyetemi nyilvános rendes tanár, a szegedi törvényszék orvosszakértőjének kihallgatására kerül sor. Szabó jelentésében elmondja, hogy a szabadlábban lévő vádlottakat a szegedi egyetem klinikáján, a többieket pedig a Csillagbörtönben vizsgálta meg. A vádlottak a legjobb hangulatban fogadták őt, teljes bizalommal voltak iránta. Valamennyi egészséges. Bölönyi Miklós szimulációt kísérelt meg, de ő is teljesen épelméjű.

Az ügyész: Sinkó akkor teljes beismerésben volt. Részletesen elmondotta a történeteket, lehetséges-e tehát, hogy teljesen ittas volt a bűncselekmény elkövetésekor?

Az orvosszakértő: A részletes emlékezés azt mutatja, hogy ha csakugyan ő követte el a merényletet, akkor nem volt olyan részeg, hogy ne tudta volna, mit csinál.

Az orvosszakértő után Loch Péter nyugalmazott tüzérszázados fegyverszakértőt hallgatják ki.

Véleményében kifejté a szakértő, hogy a csongrádi bomba egy a német hadseregben rendszeresített nyeles kézigránát volt, de a nyél le volt róla csavarva. A gránátot vagy a gyújtószinór megrántásával lehetett felrobbantani, vagy pedig úgy, hogy a zsinórt gyújtóval vagy cigarettával gyújtották meg. A gyújtás után 7—8 perccel robbanhatott fel a bomba. Gyári uton előállított bombáról van szó és nem magán uton előállítottól. A gránát ereje és öltöképessége, ha csupasz testrészt ér, husz méter, ruhán keresztül tíz méter. A husz és tíz métereken egyforma szóró és öltöképessége van az ilyen gránátnak.

A fegyverszakértő véleménye szerint a »Magyar Király-kávéház és a Csemegi-ucca sarkáról a vilányosztól mellől dobták fel az első emeleti ablakon keresztül a bűnterembe a bombát.

Különös szakképzettségre a bomba bedobásához nem volt szükség, csak gyakorlatra és annak, aki a bombát bedobta, ismernie kellett a gránátot.

A bűzbombára vonatkozólag kijelenti a fegyverszakértő, hogy a papírra reá volt írva: »Állítólag veszélyes.« Egy kis katonai konzervdoboz istálló- vagy sertés trágyával volt megtöltve és robbanó gyutacs-csal ellátva. Emberélet kioltására azonban nem lett volna alkalmas.

Előkerül azután a legfoglati öt darab Mannlicher-töltény, majd a 38 darab robbanópatron, amelyek mint a fegyverszakértő mondja, egyenként is alkalmasak emberélet kioltására.

Az elnök egy tojásgránátot vesz a kezébe.

— Ez már teljesen veszélytelen, — mondja a fegyverszakértő — mert nincs megtöltve. De ha ezt megtöltik, sokkal veszélyesebb a kézigránátnál is.

Szécsényi és Ulain védők adnak fel ezután egész sereg kérdést a fegyverszakértőnek, aki egyáltalában nem ad megnyugtató feleleteket a védelem szempontjából.

Nem tartóztatták le sir Lampson

A külügyminisztérium cáfolata

Zagrebi jelentés alapján elterjedt az a hír, hogy Sir Lampson angol diplomatát, az angol külügyminisztérium közép-európai ügyosztályának vezetőjét, amint Beogradból autón Beljére utazott, Belovár határában letartóztatták. A hír kinos meglepetést keltett Beogradban és a letartóztatás hírére a külügyminisztérium is érdeklődni kezdett Sir Lampson iránt. Beogradi jelentés alapján a külügyminisztérium megállapította, hogy a letartóztatás híre nem felel meg a valóságnak. A külügyminisztérium erre nézve a következő kommunikét adta ki:

»Sir Lampson feleségével az itteni angol követség titkáranak, Hawey urnak és Gavrilovics István külügyminiszteri tisztviselőnek a társaságában csütörtökön délután autón Beogradból Beljére utazott, ahol Ofelségéék vendége volt a szarvas vadászatokon. Az ut minden incidens nélkül három napot vett igénybe és hétfőn Sir Lampson már vissza is tért Beogradba.«

Főispán-polgármestert kap Szubotica

Már készen van a dr. Ivkovics-Ivandéki kinevezéséről szóló ukáz

Raics Balázs nyilatkozata

Idestova már két hónapja, hogy a Davidovics-kormány hivatalba lépett és miközben csaknem valamennyi közigazgatási vezetőállást már betöltötték, az új szubotici főispán és polgármester kinevezése még mindig késik. Ez a feltűnő körülmény a legkülönbözőbb kombinációkra ad alkalmat. A legérdekesebb ezek közül az a verzió, amely a legutóbbi napokban terjedt el Szuboticán és amely arról szól, hogy a kormánypartok között nincs meg a megegyezés a szubotici főispánság betöltésére nézve és ezért a kormány nem nevez ki Szuboticára főispánt és polgármestert, hanem úgy Gyorgyevics Dragoszlavot, mint Malagurszki Albét — akiknek működésével az új kormány is meg van elégedve — meghagyja állásában. Ez a hír dr. Dadonics Jovan szubotici radikális képviselőtől származik, aki e hét elején néhány óra hosszat Szuboticán tartózkodott és bár ezalatt hivatalos tárgyalásokat senkivel sem folytatott, bizalmas baráti körben — értesülésünk szerint — úgy nyilatkozott, hogy a kormány úgy a főispánt, mint a polgármestert meghagyja állásában.

Ennek a nagy feltűnést keltő hírnak a valóságára nézve a Bács-megyei Napló munkatársa kérdést intézett Raics Balázs bunyevác képviselőhöz, aki a következőket mondotta a szubotici közigazgatás vezetőinek kinevezéséről:

— Szó sem lehet arról, hogy a kormány a radikális-párt exponenseit hagyja meg a szubotici főispáni és polgármesteri állásba. Ez a hír éppolyan kevéssé felel meg a valóságnak, mint az, hogy a kormány-

partok között nincs meg a megegyezés a szubotici közigazgatás vezetőállásainak betöltésére nézve. Annyira nem igazak ezek a hírek, hogy a szubotici főispán és polgármester kinevezéséről szóló ukáz készen van már és a legközelebbi napokban kerül aláírásra. A kormány az egyedül lehetséges megoldást választotta és dr. Ivkovics-Ivandéki Imrét nevezi ki Szubotica főispán-polgármesterévé. A kinevezés eddigi késése csupán technikai okra vezethető vissza, a kormánynak olyan rengeteg az elfoglaltsága, hogy nem lehetett minden kinevezést gyorsan perfektuálni. Egyébként nem a szubotici főispánság az egyetlen, amely még nincsen az új kormány exponenseivel betöltve.

Raics képviselő szerint tehát nincsen tárgyi alapja sem annak a kombinációnak, hogy a szubotici közigazgatás jelenlegi vezetői továbbra is a helyükön maradnak, sem annak a verzióknak — amely szintén az utóbbi napokban terjedt el — hogy egy pancsevói demokrata ügyvédet akarnak Szuboticára főispánul kinevezni, hanem már befejezett tény — amiről a Bács-megyei Napló már régebben megemlékezett — hogy a szubotici főispáni és polgármesteri állást ismét egyesítik és a napokban kinevezik a kettős állásba a bunyevác-sokácpárti dr. Ivkovics-Ivandéki Imrét.

Az új főispán hivatalbalépése után értesülésünk szerint a legelső teendő a kiszélesített tanács kicserélése lesz, hogy az októberi városi közgyűlés már az új kiszélesített tanáccsal legyen megtartható.

A magyar kormány szabadon engedi a kommunista foglyokat

Oktober közepén tárgyalja a magyar nemzetgyűlés a magyar-orsz egyezményt

Budapestről jelentik: A magyar-orsz megállapodások szövegét a kormány még mindig nem hajlandó a nyilvánosság elé vinni. A kormány egyes hírek szerint a nemzetgyűlésen akar ebben a kérdésben nyilatkozni, mert úgy gondolja, hogy taktikailag sokkal kedvezőbb helyzetbe kerül, ha először megvárja a kellő tájékozottság nélküli ellenzéki támadásokat és azután a megállapodások szövegének közzétételével az ellenzék kifogásainak legalább egyes részeit hatálytalantani tudja.

Hír szerint a megállapodásokat tartalmazó jegyzőkönyv két részből áll. Az első tartalmazza a politikai vonatkozású pontokat, intézkedik a diplomáciai viszony felvételéről, anélkül, hogy szó volna a szovjet de jure elismeréséről. A magyar kiküldöttek kívánságára a szovjet a szerződésben ünnepélyes kötelezettséget vállalt, hogy Magyarország belügyeibe nem avatkozik és bolsevista propagandát nem fog kitéteni.

A jegyzőkönyv második része a gazdasági és kereskedelmi megállapodásokat tartalmazza és ennek elkészítésénél vették tekintetbe Gratz Gusztáv gyakorlati észrevételeit.

Szóba került a berlini megbeszéléseken az Oroszországban még visszatartott magyar hadifoglyok és a Magyarországon börtönbüntetésre ítélt kommunisták sorsa is. A magyar kormány tisztában volt az-

zal, hogy a szovjettel való megegyezés után már csak a szociáldemokraták támadásai miatt is kénytelen lesz az elítélt magyar bolsevisták ügyét revízió alá venni. Ezért a magyar kiküldöttek felajánlották, hogy mintegy a népbiztos kicserélési akció folytatásaként adja ki a szovjet a bebörtönözött magyarországi bolsevisták ellenében a még Oroszországban visszatartott magyar hadifoglyokat. Erre vonatkozólag az elvi megállapodás Berlinben megtörtént, a részleteket Jungert Mihály dr., revali követ fogja az orosz kiküldöttekkel tisztázni.

Beavatottak szerint a kisebb vétésekért elítélt kommunistákat, akiket nem lehet orosz földre áttelepíteni, a magyar kormány általános amnesztációban fogja részesíteni. Ezekről a tervekről sem Rakovszky Iván belügyminiszter, sem Nádossy Imre országos főkapitány nem tudtak, mert ők a maguk szemüvegén keresztül az orosz kommunisták bebocsátását és a magyar kommunisták kieresztését a jogrendre veszedelmes ujtásnak minősítették volna.

Jogi szakértők hosszasan tanácskoztak arról, nem lehetne-e az orosz-magyar szerződést kereskedelmi megállapodásnak minősíteni, amelyet a kormány nem lett volna kénytelen zajos parlamenti tárgyalások prédájául adni. Miután azonban a szerződésben kétségbevonhatatlannal politikai rendelkezések vannak, Bethlen is szükségesnek tartja

a parlament hozzájárulásának kikérését. A ratifikálásról szóló törvényjavaslat előreláthatólag október közepén, más javaslatokat megelőzve a nemzetgyűlés elé kerül és így valószínű, hogy a ratifikálás megtörténte után, legkésőbb november elején Budapestre érkezik a szovjet diplomáciai megbízottja.

Szakadás fenyegeti az angol munkáspártot az orosz szerződés miatt

A balszárny a parlament fölösztatását követeli

Londonból jelentik: Az angol munkáspárt az orosz szerződés kérdésében támadt nézeteltérések miatt, hír szerint, szakadás előtt áll. A baloldal követeli, hogy Macdonald utasítson vissza minden módosító javaslatot és szükség esetén oszlassa fel a parlamentet. A párt jobbszárnya viszont nem helyesli a parlament felosztatását és új választások kiharását, mert az Oroszországgal kötendő kereskedelmi szerződés eszméje az országban meglehetősen népszerűtlen.

Macdonald maga sem lelkesedik a szerződésért, de reméli, hogy a liberálisok segítségével sikerül a parlamentben többséget szereznie a javaslatnak, főleg azzal az ígérettel, hogy Oroszország legfeljebb százmilliót kölcsönt fog kapni, amelyet nem használhat fel a hadseregfejlesztés céljaira.

CIRKUSZ

Kivégzés

1

A vesztőhely szabályos négyyszög Közepén mered a bitó.
Alatta áll az apagyilkos,
Az arca visszataszító.
Kiváncsian vár a közönség,
Hajnali, álmos emberek.
S egy dob, gyászposztóval bevonva,
Kisértetiesen pereg.

2

A hóhér odalép a delikvenshez. Jó megnézi a nyakát, mértéket vesz róla magának. A bakó nem visel piros ruhát, ez már kiment a divatból; most cugos cipőt hordanak kivégzéshez az ítéltvégrehajtók. Az elítélt ideges, minduntalan kifújja az orrát, meg van hatva. Ezt meg lehet érteni. Ilyesmi még nem történt vele, hogy kivégzik. Szokatlan neki az egész. Oldalt megjelenik a hullakocsi. A halálraítélt odanézi és tapintatosan elkapja nyomban a fejét, úgy tesz, mintha nem látná, hogy mire készülnek itt ellene a hatósági emberek, akik feketében vannak és cylinder ül a fejükön.

Már negyed hat.

És az ügyész még mindig nincs itt.

— Hallatlan! — mondja az elítélt.

3

Végre fél hat előtt öt perccel megérkezik az ügyész. Hóna alatt aktatáskájával az akasztófa felé tart. Megáll az emelvény előtt. Ünnepélyes csönd. Az ügyész előkeresi táskájából az ítélet szövegét és felolvassa, majd a kegyelmi kérvény sorsáról számol be: — A legfelsőbb semmitűszék 45921. A. II./364—1924. számú végzésével elutasította a halálraítélt felfolyamodását. Hóhér, teljesítse kötelességét!

4

A delikvens, aki előrehajolva és tenyeréből tölcseré gőrbítve füle mellé hallgatta az ügyész szavait, váratlanul megszólal:

— Pardon, nem értettem a számat. Az ügyész szolgálatkészen visszalapoz az aktában és megismétli:

— Negyvenötezerkilencszázhuszonegy A római kettő, törve háromszáthatvannégy minusz ezerkilencszázhuszonnyeggel.

— Köszönöm, — szól az elítélt.

5

S mert így intézkedett a végzés,
Megtörtént simán
A kivégzés.

(—)

Kézrekerültek a cservenkai kasszarablók

Letartóztatott cigánykaraván

Novisadról jelentik: A zemuni rendőrség hétfőn táviratilag értesítette a novisadi rendőrséget, hogy Zemunból gyanus cigánykaraván indult el két kocsin Novisad felé. A rendőrség nyomban intézkedett, hogy a cigányokat, akiknek a dunai kompnál kellett átjönniük Novisadra, fogják el. Alig keltek át kocsiikkal a kompon, nagy sereg rendőr fogta őket körül és bekisértek valamennyit a rendőrségre, ahol Rakics Radenkó rendőrkapitány nyomban megkezdte a karaván kihallgatását. A cigányvajda, aki először Sárközi János teknő-készítőnek mondotta magát, s csak hosszú faggatás után vallotta be, hogy Kolompár Jánosnak hívják és ő és bandája követtek el a múlt évben a cservenkai téglagyári betörést. Éjnek idején behatoltak az irodába, a wertheimszekerényt kocsira tették és elvitték a falu határáig, ahol vasrudakkal felfeszítették, a benne levő 20.000 dinár készpénzt és nagyértékű értékpapirt magukkal vették, míg a wertheimszekerényt bedobták az országot melletti árokba. Beösmerte még, hogy Sisakovics József szubotici cigánnyal szokott együtt „dolgozni” a vajdasági vásárokon, ahol zsebmetszések és lólopásokat követtek el.

A novisadi rendőrség a beösmérő vallomás után az egész karavánt letartóztatta. A kihallgatások befejezése után átadják a cigányokat az ügyészségnek

HIREK

— A király keresztülutazott Somboron. Somborból jelentik: Hétfőn este a király autójával keresztülutazott Somboron. Hivatalos fogadtatás nem volt. A sombori hölgyek virágcsokrokkal hódoltak az uralkodónak. Többen autogrammot kértek a királytól, aki a kérést teljesítette. Rövidebb pihenő után a király tovább folytatta útját.

— Tanfelügyelői kinevezések. Sentáról jelentik: A közoktatásügyi miniszter Prekajszki Péter sentai elemi iskolai tanítót sentai tanfelügyelővé, Setyerov Péter starakanizsai tanítót pedig sentai járási tanfelügyelővé nevezte ki.

— Az apostoli adminisztrátor Bácsmonostoron. Budanovics Lajos apostoli adminisztrátor vasárnap tartott Bácsmonostoron bérmálást fényes ünnepségek keretében. Az állomáson Legetics Radó apatini főszolgabíró, majd a templomtéren Piukovich Ferenc plébános mondottak üdvözlő beszédet. Délben diszebed volt a plébánián. Az apostoli adminisztrátor elutazott a községből.

— Beogradi tanítók tanulmányutja a Bánátban. Becskerekéről jelentik: Kedden száz beogradi elemi iskolai tanító érkezik Becskerekre a kulturintézmények megtekintésére. A látogatók csütörtökig maradnak Becskereken, ahol a tanítótésztület látja őket vendégül. Becskerekéről Vrsece és onnan Belackvára fognak utazni.

NYILTTÉR.**Értesítés.**

Van szerencsém az érdekeltek tudomására adni, hogy Vujkovic J. és Társa cég I. kör Jukićeva ulica 41. sz. a. telepén levő gépműhely vezetését átvettem.

Vállalok mindennemű vas- és fém esztergálást és gyalulást, gőz- és gázgépek, explozios motorok, Diesel-motorok javítását, átdolgozását és üzembehelyezését. Villamos motorok, transzformátorok, dinamok készítését és javítását. Kompreszerek, szivattyúk, sajtók, felvonók (lift) és mindennemű egyéb speciális gépek, tervezését, készítését, átdolgozását és javítását. Autó javítás és garage.

Amidőn a pontos kiszolgálásról t. megrendelőmet előre is biztosítom, kérem a szíves támogatást

Czuczy Emil
okl. gépészmérnök

7031

A žlebinaí angol félvér ménesben birtokfelosztás miatt eladásra kerül kb. 40 darab ló és pedig kocsilovak, vemhes anyakancák, három éves mének, 3, 2 és 1 éves kanca és herélt csikók.

A lovak Vihar félvér, Arz és Lieblas angol telivér mének után származnak, az anyakanczák Lieblással vannak fedeztetve.

Az egész vagy egyes darabok iránt érdeklődők forduljanak

Stern Lajoshoz, Žlebina-puszta
posta Suhopolje (Slavonia). 6987

Értesitem tisztelt vevőmet, hogy a bor és pálinka üzlethelyiségemet az irodával együtt I., Trenkova ul. 12 szám alá (dr. Sánta szanatóriummal szemben) áthelyeztem.

Herzog Ármin
bor és pálinka nagykereskedő

7190

Pályázat

növendékek felvételére a katonazenekar iskolájába
Vršac.

A zenekar iskolája Vršac, ezen évben 120 12—16 éves ifjút vesz fel.

A jelölteknek, kik az iskolába belépni óhajtának, S. H. S. alattvalóknak kell lenni.

A felvétel október 20-ig tart.

A belépni szándékozó jelölteknek felvilágosítást ad az I. lovasdivízió karmestere, Subotica, Trumbićeva ul. 19. 6948

Élőfa eladás.

Srbobrani szőlőmben, mely a községtől két kilométernyire a verbászi uton fekszik, néhány száz drb 30 éves diófa, tölgy-, hárs-, topolyfa- és akácfa eladó. A különösen ipari célokra alkalmas fák a helyszínen megtekinthetők, ahol 60 darab buxus és az idej bambusznádtermés is eladó.

Ivanits Izidor
krnjajai községi jegyző
tb. főszolgabíró.

7139

**EJ BE GYÖNYÖRŰ
a BUNDÁJA!****HOL KÉSZÜLT ?**

Még mindig nem tudja, hogy

**NÁVAY és KOPILOVICS-nál
ZOMBORSZKI PUT 2 SZÁM**

készülnek a legszebb szőrmedolgozók ?

Raktáron tartanak dus veldsztékban mindenféle szőrmeárut. Elvállalnak minden e szakmába vágó munkát úgy nőknek mint férfiaknak a legjutányosabb árban. 7101

Utazó

kerestetik, csak nőtlen, elsőrangú erő, akik a német nyelvet bírják, küldjék be ajánlataikat **Dávid Grossberger Sombor**, textilengros céghez. 7239

Értesitem a t. hölgyközönséget, hogy az őszi modelljaink, úgy a párizsi, mint a bécsi modellok megérkeztek. Kérem az érdeklődő hölgyeket, hogy tekintsék meg modelljeimet.

Januskó Pál és neje Kenyeres Gizi
7253 nőidivatterme Subotica, Jelašićeva 1.

Földeladás.

Karlović — Zemuntól 30 kilométerre — szerb lakosságú községben, egy dülön fekvő 42 kat. hold földemet (szántóföld és kaszálórét) a vevőre kedvező feltételek mellett eladni szándékozom. Ugyanott egy külföldön lakó birtokos 16 holdat elad. Vevők nálam jelentkezzenek.

Mandel Ignác
7223 Zemun, Dubrovačka 21

Pályázat

A Stara-moravical (Bácska) izraelita hitközségnél az előimádkozó-metszői állás azonnali alkalmazásra betöltendő. Pályázó sochet-ubodek-balkove legyen, elismert rabbitól képesítéssel bírjon. Mohel és 40 éven aluli, államnyelvet beszélő, kis családú pályázó előnyben részesül. Fizetés meg egyezés szerint. Utiköltséget csak a meghívottaknak térítünk meg. Pályázati határidő: 1924. okt. 15.

Kérvények **Krausz Ede** hitközségi alelnökhöz intézendők. 7090

Reggeli
kávé

Megnyílt
Körzó cukrászda
Aleksandrova ulica 13.
Landauer drogeria mellett.

Uzsonna
kávé

BUTOR!

RAKTÁRUNK TULHALMOZÁSA MIATT
FINOM EBÉDLŐK
HÁLÓSZOBÁK

7085 **URISZOBÁK**

és más butorok legolcsóbban, mélyen leszállított árak mellett kerülnek eladásra.

„DANICA” butorgyár és faipar OSIJEK
Desatičeva ulica 27 — Telefon 404

GYAPJUIPAR R. T. VEL.-BEČKEREK
KÉSZIT KÉZZEL CSOMÓZOTT
SMYRNASZŐNYEGEKET
MŰVÉSZI KIVITELBEN

Képviselő: Novisadon Krausz Ede cégnél
Suboticán: Hoffmann Mihály özvegye cégnél

Kötőgépek

minden nagyságban, továbbá
kötőgéppalkatrészek és tűk
7135 állandóan nagy raktáron kaphatók a
„STYRIA” kötőgépgyár vojvodinai
vezérképviselőténél

Forgács Benő varrógépkereskedőnél
Novisadon, Pašićeva ulica

BEBIZONYÍTOTTAM

hogy legolcsóbban csak nálam vásárolhat

SALOMON H. GABAJ

kézmű és szövetáru nagykereskedése

Vasina 13 A „Három madár”-hoz BEOGRAD

Őszi és téli divatujdonságaim megérkeztek:

Krepp de chine minden színben	90 dinár métere
Selyem szilzskin kabátra	450 dinártól feljebb
Gyapju	320 " "
Selyembáronny ruhára	80 " "
Gyapjubáronny	30 " "
Tiszta gyapju gubardin	70 dinár métere
" " szerzs szövet	60 " "
" " seviott minden színben	55 " "

továbbá minden egyéb raktáron levő áru mélyen leszállított áron

Győződjék meg olcsó áraitól!

7141

Valódi, kézzel csomózott

PERZSASZŐNYEG

minden méretben raktáron, még pedig:
ebédlő, háló, ariszoba és üszekötő
SZŐNYEGEK

FÜGGÖNYÖK

speciális gyártmány, kézzel csomózott,
olcsóbb mint a szövetfüggöny

JAVÍTÁSOK

perzsa, szmirna, argamanszőnyegeket szak-
szerűen javítunk és tisztítunk vidéken is
LEGOLCSÓBBAN
szerezheti be és javíthatja szőnyegait.

MEKKA

Keleti Szőnyegszövő Subotica
Aleksandrova ulica 9. szám.

6387

BLAU és LUKÁCS
ELEKTROTECHNIKAI GYÁR
BUDAPEST

Vojvodinai vezérképviselőt és
gyári főlerakat

„VOLTA” műszaki és
villamossági r. t.
Veliki-Bečkerék.

KÖNYVELŐ

önnálló munkaerő, kinék ketiős könyvelésben ki-
mutathatólag hosszabb kereskedelmi- vagy bank-
gyakorlata van mielőbbi belépésre kerestetik. Rész-
letes ajánlatok Klein Géza nagykereskedő céghez
Subotica intézendők. 7181

VADÁSZ-

társaimat és az igen tisztelt vevőimet értesítem,
hogy villanyerőre berendezett modern

puskaműves műhelyt
rendeztem be egy külföldi elsőrangú fegyvermester
vezetése alatt

Elvállalok jótállás mellett mindenféle vadász-
fegyvernek, browningnak és revolvernek szakszerű
javítását, felújítását, agyazását,
ejektor javítást és ejektor beszerelést,
távcső szerelést stb. stb.

Vidéki megbízásokat soron kívül elintézek

V. BATA SIN

vadászati cikkek nagykereskedése Subotica
Kralja Aleksandrova ulica 7. 7206

